

DNB Statistisch Meerjarenprogramma 2023-2025

April 2023

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Inleiding

Speerpunt 1:
Wendbaar

Speerpunt 2:
Verbeterde kwaliteit

Speerpunt 3:
Maximale toegang

Inhoud

Inhoud

Inleiding

Speerpunt 1:
Wendbaar

Speerpunt 2:
Verbeterde kwaliteit

Speerpunt 3:
Maximale toegang

Deze PDF is klikbaar, gebruik de tabbladen en knoppen om te navigeren.

Waarom een meerjarenprogramma?

Transparant over DNB statistieken

Door het maken van een statistisch meerjarenprogramma vergroot de divisie Statistiek van DNB (hierna DNB) haar transparantie over de statistieken die in de komende drie jaren (door)ontwikkeld worden.

Contact met gebruikers

DNB wil meer contact met haar statistiek-gebruikers voor zowel het goed prioriteren van het werk als het maximaliseren van het datagebruik en inzicht krijgen in nieuwe statistische behoeftes.

Kennis delen over de wettelijke statistiektaak van DNB

DNB heeft een wettelijk mandaat om alle noodzakelijke gegevens te verzamelen om onpartijdige, betrouwbare, passende, tijdige en consistente statistieken te produceren over financieel-economisch Nederland, vanuit de ECB verordeningen, de Bankwet en de samenwerkingsovereenkomst met het CBS. Door een meerjarenprogramma op te stellen creëert DNB bekendheid over deze taak.

Hiermee draagt DNB bij aan de (inter)nationale thema's...

DNB sluit zich aan bij de actuele beleidsthema's en identificeert waar behoefte is aan data, door nauw contact te houden met gebruikers en stakeholders en door bij te dragen aan de internationale statistische beleidsagenda (afkomstig van ECB, FSB, IMF, BIS, OECD,...). Voorbeelden van actuele thema's waaraan DNB de komende jaren wil bijdragen met nieuwe en/of verbeterde data en methoden:

- **Financiële stabiliteit.** Als kerndoel van het ESCB blijft het monitoren van de ontwikkelingen in de financiële sector en het vaststellen van eventuele kwetsbaarheden (hypotheken, rentes ed.) relevant.
- **Innovatie en digitalisering** hebben voor grote maatschappelijke veranderingen gezorgd, ook in de financiële sector. Voorbeelden zijn de vernieuwingen in het betalingsverkeer, en de nieuwe diensten en toetreders tot de sector (FinTech, crypto's, etc).
- Door (veranderingen in) **globalisering** van de productie- en waardeketens, o.a. door multinationale ondernemingen en internationale kapitaal- en handelsstromen, raken de financiële en reële economie op steeds complexere manier met elkaar verweven.
- **Klimaatverandering** is steeds relevanter voor de financiële sector. Enerzijds via de fysieke en transitie risico's die met klimaatveranderingen gepaard gaan, anderzijds omdat de maatschappij ook een rol verwacht van de sector in het adresseren van klimaatverandering en het financieren van de energietransitie.

Statistisch meerjarenprogramma 2023-2025

Waar komen we vandaan?*

Hoewel de divisie Statistiek door gebruikers wordt gezien als expert, is ze nog weinig wendbaar en vernieuwend

Hoewel de DNB-statistieken over het geheel genomen door gebruikers als kwalitatief voldoende worden gezien, zijn sommige ketenpartners en interne afnemers bezorgd over de kwaliteit

Hoewel de DNB statistiekwebsite is verbeterd, missen gebruikers overzicht over de producten en diensten van de divisie, en zien zij kansen om het verhaal achter de data beter te vertellen

Waar willen we naar toe?

We maken tijdig nieuwe en onafhankelijke statistiekproducten die aantoonbaar aansluiten op de behoeften van gebruikers en spelen in op relevante maatschappelijke discussies en faciliteren daarmee besluitvorming

We versterken onze reguliere statistieken door tijdreeksen te ontwikkelen over relevante financiële en economische beleidsthema's. De kwaliteit van de statistieken verbeteren we gradueel, en maken deze ook beter inzichtelijk voor gebruikers

De gebruikersvriendelijkheid en de ontsluitingsmogelijkheden van onze website worden sterk verbeterd. We maken alle statistieken die we aan externe partijen hebben geleverd publiek.

Speerpunt MJP

Speerpunt 1:
Wendbaar m.b.t. toekomstige datavraag

Speerpunt 2:
Verbeterde kwaliteit van de statistieken

Speerpunt 3:
Maximale toegang tot bestaande en nieuwe data

* Resultaten Gebruikersonderzoek 2021

Speerpunt 1: Wendbaar m.b.t. toekomstige dataavraag

We produceren nieuwe en onafhankelijke statistiek-/informatieproducten die aantoonbaar aansluiten op de behoeften van gebruikers en spelen in op relevante maatschappelijke discussies.

Statistieken over klimaatverandering:

- Nieuwe statistieken over de fysieke en transitie-risico's van klimaatverandering voor de financiële sector (bijv. CO₂-voetafdrukken of blootstellingen aan risico's op overstromingen), en over de financiering van de transitie (bijv. groene obligaties)

Informatie over betalingsverkeer:

- Inzichtelijk maken wat het volume en de structuur is van het betalingsverkeer

Ontwikkelingen rond hypotheeklen:

- Zeer granulaire hypotheekleningendata van Nederlandse hypotheekverstrekkers gebruiken om de risico's die hiermee gepaard gaan inzichtelijker te maken

Kredietverlening aan MKB:

- Inzicht geven in de aan het MKB verstrekte kredieten door Nederlandse banken, inclusief details zoals sectorale of geografische uitsplitsingen

Digitalisering en technologische innovatie in de financiële sector

- In kaart brengen van ontwikkelingen op het gebied van digitale innovatie in de financiële sector die resulteert in o.a. een verschuiving op het gebied van leningen van banken naar NBFi's

Duurzaamheid en Statistiek

De IPCC-rapporten laten zien dat klimaatverandering risico's met zich meebrengt voor de stabiliteit van de economie en de financiële sector. Het tijdsframe waarin we als samenlevingen pogen om binnen de perken van anderhalve graad opwarming te blijven, brengt additionele economische en financiële uitdagingen met zich mee. En dat terwijl de juiste financiële incentives ook een sterk sturende kracht kunnen zijn in het bereiken van de klimaatambities. Tijdig kunnen inschatten wat de effecten of consequenties voor Nederland zijn van ingezet financieel beleid of beleidsvoornemens is gezien het gevraagde tempo dus van extra belang en vraagt zodoende om tijdige statistieken die naast monitorend ook voedend kunnen zijn aan modellen die bijdragen aan beleidsvorming bij zowel overheden als financiële instellingen. DNB ontwikkelt zodoende nieuwe statistieken over de CO₂-impact van veranderingen in de investeringsstructuur van Nederlandse beleggers, zoals de veranderingen in de carbon footprint van beleggers en hun portefeuilles, of effecten n.a.v. verschil in investeringstactiek (engagement versus divestment). En maakt inzichtelijk wat de omvang is van de financiële risico's als gevolg van (in potentie) door klimaat veroorzaakte fysieke schade en dubbelschade (bijv. overstroming en storm) aan Nederlandse bezittingen en welke partijen vooral de risicodragers zijn. En DNB ontwikkelt ook statistieken over groene obligaties, incl. verdiepende analyses bijv. over het aandeel gas en nucleaire energie binnen dit type schuldinstrument. DNB draagt vanuit deze werkzaamheden actief bij aan de ontwikkeling van internationaal geharmoniseerde methoden en technieken en behoort tot de mondiale voorhoede van deze statistiek expertise.

Detail informatie over het betalingsverkeer

Het betalingsverkeer in Nederland verandert voortdurend, als gevolg van snelle technische ontwikkelingen en het veranderende gedrag van consumenten en bedrijven. Transacties kunnen zodoende in Nederland snel, veilig, digitaal en van grote omvang, nationaal en ook internationaal gedaan worden. Dat maakt dat betalen in Nederland op verschillende manieren wordt aangeboden en zowel gebruikerswensen als toegankelijkheidsvereisten en risico's met zich meebrengt.

DNB heeft als taak het betalingsverkeer zowel qua volume als qua structuur inzichtelijk te maken om haarzelf en actoren tijdig in de gelegenheid te stellen te kunnen handelen. Daarbij sluit ze aan op Europese rapporteringsvereisten en wensen van partijen actief in het betalingssysteem. DNB ontwikkelt en produceert zodoende statistieken en informatieproducten over het gebruik van verschillende betalingsdiensten en -instrumenten en de omvang van het nationaal en grensoverschrijdend betalingsverkeer. In de komende jaren zullen statistieken met een hogere frequentie en meer detail, zoals de uitsplitsing van het aantal betalingen naar land van betaling, verschijnen. Ook zullen er statistieken over het aantal fraude-betalingen worden gepubliceerd.

Ontwikkelingen van hypotheeken

In Nederland maakt de hypotheekportefeuille een relatief groot onderdeel uit van de balans van banken en in toenemende mate van overige hypotheekverstrekkers zoals verzekeraars en pensioenfondsen. Ook is de schuldenlast van de Nederlandse huishoudens, als gevolg van die hypotheekleningen, nog steeds relatief hoog. Daardoor ontstaat het risico dat problemen in de vastgoed- en hypotheekmarkt bredere financieel-economische gevolgen kan hebben. Nu de hypotheekrentes weer stijgen, de woningmarkt vermoedelijk zal afkoelen en het aantal aflossingsvrije hypotheeken dat op korte termijn afloopt en terugbetaald moet worden stijgt, nemen de kwetsbaarheden in het financieel stelsel toe. DNB wil nieuwe statistiekproducten realiseren die de ontwikkelingen en risico's bij Nederlandse hypotheekverstrekkers inzichtelijker maken. Hierdoor kunnen betere beleidsbeslissingen worden gemaakt door zowel overheden als financiële instellingen. Daarvoor gaat DNB intensiever gebruik maken van zeer granulaire hypotheekleningendata van Nederlandse hypotheekverstrekkers. Dit maakt nieuwe dwarsdoorsnedes van en inzicht in de hypotheekmarkt mogelijk zoals het effect van door de overheid opgelegde normeringen in relatie tot de gemiddelde schuldwaardeverhouding ('zogenoemde 'loan-to-value', of LTV-ratio) van bestaande en nieuw verstrekte hypotheeken, inzichten in de levensfase van hypotheeknemers in relatie tot hun aflossingsvrije hypotheek, geografische verschillen in risico's, en verschillen in risico's naar leeftijdscategorie en type hypotheeknemer (starters vs doorstromers).

Kredietverlening aan het midden- en kleinbedrijf

Het midden- en kleinbedrijf (mkb) is een belangrijke katalysator voor welvaart en werkgelegenheid in Nederland. Een gezonde kredietverlening aan het mkb is dan ook een belangrijk speerpunt van beleidsmakers. Nederlandse banken zijn nog steeds de voornaamste kredietverleners aan het mkb. Maar hoewel er op basis van enquêtes enig zicht is op de mate waarin het mkb behoefte heeft aan financiering voor haar bedrijfsvoering en hoe succesvol die zoektocht naar externe middelen is volgens het mkb zelf, is er aanzienlijk minder informatie beschikbaar over de daadwerkelijke financiering door banken aan het mkb. Gedetailleerdere inzichten in daadwerkelijk verstrekte kredieten, als ook in de verschillende daarbij behorende dwarsdoorsnedes, zullen een belangrijke bijdrage leveren aan de beleidsmatige discussie over een doeltreffende kredietverlening aan het mkb. DNB wil daarom nieuwe statistiekproducten ontwikkelen die inzicht geven in de aan het mkb verstrekte kredieten door Nederlandse banken. Op basis van zeer gedetailleerde informatie over door banken verleende kredieten kunnen nieuwe details zoals sectorale of geografische verschillen worden belicht. Voor een groot deel kan hier gebruik worden gemaakt van bestaande bronnen.

Digitalisering en technologische innovatie in de financiële sector

Economische ontwikkeling wordt vaak gedreven door technologische ontwikkeling. In een wereld waar digitalisering geldt als één van de belangrijkste trends van de afgelopen decennia, is het niet verrassend dat deze technologische innovatie, ook in de financiële sector, steeds vaker de vorm aanneemt van digitale innovatie. Waar deze innovatie enerzijds kan leiden tot een verdere groei van welvaart, brengt zij anderzijds ook nieuwe risico's met zich mee op het gebied van financiële stabiliteit. In het monitoren en mitigeren van deze risico's is het van belang om vast te stellen dat verschillende type bedrijven hierbij een rol spelen en de structuur van het financiële stelsel verandert.

Digitale innovatie in de financiële sector wordt gedreven door verschillende type spelers: soms vinden technologische innovaties plaats binnen traditionele financiële marktpartijen zoals banken, verzekeraars en pensioenfondsen, maar steeds vaker is ook sprake van technologische innovaties door niet-traditionele financiële partijen (FinTechs) en financiële innovaties door grote technologische bedrijven (BigTechs). De structuur van het financiële stelsel verandert omdat technologische ontwikkeling typisch plaats vindt binnen een ecosysteem met samenwerkingsverbanden tussen genoemde partijen waarbij sectorale grenzen vervagen.

DNB draagt bij aan het in kaart brengen van ontwikkelingen op het gebied van digitale innovatie en de financiële sector. In de komende twee jaar richten we ons daarbij in het bijzonder op innovatie door FinTech bedrijven die resulteert in een verschuiving op het gebied van leningen: steeds vaker worden leningen gefaciliteerd door elektronische platforms en verstrekt door instellingen die geen onderdeel zijn van banken, verzekeraars of pensioenfondsen. Het beter begrijpen van de werking van het ecosysteem rondom FinTech credit is een belangrijk startpunt voor het bevorderen van de stabiliteit van het financiële stelsel.

Speerpunt 2: Verbeterde kwaliteit van de statistieken

We versterken onze regulieren statistieken door tijdreeksen te garanderen en door de kwaliteit van deze output gradueel te verbeteren.

Versterking van de kwaliteit van de Nederlandse betalingsbalans

- Breukvrije betalingsbalansstatistieken die aansluiten bij de Nationale Rekeningen vanaf 2003
- Kwaliteitsimpuls van de betalingsbalans vanaf 2015

Ontwikkelingen van FDI data

- Informatie beschikbaar maken over kapitaalstromen die van, naar en door Nederland stromen, inclusief via "doorstroomvennootschappen"

Verdiepen van inzicht in niet-bancaire financiële instellingen

- Inzicht in ontwikkelingen van NBFi's geven via de verzameling van bestaande en nieuwe gegevens voor macro-economische statistieken ten behoeve van actuele beleidsdiscussies over financiële stabiliteit

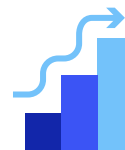
Verdiepen van inzicht in doorstroomactiviteiten in Nederland

- Data over herkomst en bestemming van de doorstroomactiviteiten alsook ontwikkelingen in de omvang en samenstelling van de sectorpopulatie.

Meer inzicht in effectendata

- Informatie publiceren over effecten, emissies, transacties en hun kenmerken op basis van Europese wetgeving en (inter)nationale afspraken, alsook verdere harmonisering en vernieuwing van deze granulaire statistieken.

Meer integraal statistiekbeeld

- De verwevenheid van de financiële sector inzichtelijker maken door meerdere statistieken te combineren en daardoor een totaalbeeld te geven over bijv. kredietverlening en woninghypotheken.

Speerpunt 2: Verbeterde kwaliteit van de statistieken

Versterking van de kwaliteit van de Nederlandse betalingsbalans

De betalingsbalans geeft inzicht in de staat van de Nederlandse economie ten opzichte van het buitenland en is daarmee van groot belang voor economen en beleidsmakers. Vanaf 2015 sluit de betalingsbalans aan bij de Nationale Rekeningen die wordt opgesteld door het CBS. Voor de periode vóór 2015 is dit nog niet het geval, terwijl voor veel analyses een lange(re) tijdreeks gewenst is. In de komende jaren zal DNB zorgdragen voor het opstellen van een continue betalingsbalans die aansluit bij de Nationale Rekeningen vanaf 2003. Daarnaast zal er gezorgd worden voor een kwaliteitsimpuls van de betalingsbalans vanaf 2015 (met dank aan de ontwikkelingen in het systeemlandschap van de statistiekdivisie). Uiteraard worden de inspanningen om gebruikers van onze statistieken te informeren over de betalingsbalans via dashboards, nieuwsberichten en analyses onverminderd voortgezet.

Ontwikkelingen van FDI data

Buitenlandse directe investeringen (Foreign Direct Investments, of FDI) zijn investeringen door een ingezetene vanuit een economie in een andere (buitenlandse) economie met als doel een duurzaam belang te verwerven in de onderneming waarin geïnvesteerd wordt. Dit maakt FDI uitermate geschikt om de rol van landen in de wereldwijde economie te bestuderen. Wereldwijd nemen de directe investeringen toe onder invloed van de toenemende globalisering en de complexe bedrijfsstructuren van multinationals. Nederland was volgens cijfers van het IMF tot voor kort de wereldleider op het gebied van inkomende buitenlandse directe investeringen. Pas recent is Nederland voorbijgestreefd door landen met een veel grotere economie. Nederland is echter een doorstroomband: het merendeel van de buitenlandse directe investeringen (BDI) geschiedt via entiteiten met geringe operationele activiteiten in Nederland. De bijzondere rol van Nederland als doorstroomband maken de beschikbaarheid van gedetailleerde directe investeringscijfers en nieuwe analyses essentieel. Zo is er bijvoorbeeld veel vraag naar het land waar de directe investeringen oorspronkelijk vandaan komen

(in plaats van het laatste land waar de investering doorstroomt voordat dit Nederland binnenkomt) en is DNB van plan om deze informatie beschikbaar te maken.

Verdiepen van inzicht in niet-bancaire financiële instellingen

De financiële hervormingsagenda naar aanleiding van de kredietcrisis in 2008 was sterk gericht op banken. De weerbaarheid van banken is daardoor versterkt. Een neveneffect is dat kredietverlening in het financiële systeem zich voor een deel verplaatste van de bancaire sector naar niet-bancaire financiële instellingen (NBFIs). Sinds 2008 zijn NBFIs veel sneller gegroeid dan bankbemiddeling: het is nu goed voor ongeveer de helft van alle financiële activa wereldwijd, terwijl in Nederland zelfs driekwart van de financiële sector bestaat uit NBFIs.

De toename van deze alternatieve bron van kredietverlening kan enerzijds door verdere diversificatie bijdragen aan de schokbestendigheid van het financiële stelsel, maar kan anderzijds leiden tot de opbouw van nieuwe kwetsbaarheden en nieuwe financiële stabiliteitsrisico's. Het verminderen van deze systeemrisico's op niet-bancaire financiële markten heeft de afgelopen jaren een steeds prominenter plek op de agenda van beleidsmakers gekregen. Het in kaart brengen van de trends, risico's en innovaties bij deze minder gereguleerde NBFIs is een belangrijk startpunt voor DNB om de stabiliteit van de financiële stelsel te bevorderen.

DNB draagt bij aan inzicht in ontwikkelingen bij NBFIs via de verzameling van gegevens voor macro-economische statistieken en het opstellen van relevante statistieken daarover. In de komende twee jaar wil DNB meer data beschikbaar stellen en zo nodig nieuwe data verzamelen over specifieke ontwikkelingen in het complexe ecosysteem van de NBFIs. Inventarisatie van informatiebehoeften bij betrokken beleidsmakers is daarbij een belangrijk onderdeel.

Verdiepen van inzicht in doorstroom activiteiten in Nederland

Doorstroomvennootschappen zijn bedrijven die onderdeel zijn van een multinational met als voornaamste doel financieel te bemiddelen met andere bedrijven binnen de groep van de multinational. Nederland staat internationaal bekend om de grote omvang van deze zogeheten Captive Financial Institutions (CFIs). De totale balansomvang van dit deel van de financiële sector bedroeg in 2022 meer dan 4.000 miljard euro. Dit is meer dan vier keer het Nederlands bruto binnenlands product.

Deze bedrijven staan geregeld in de aandacht van beleidsmakers omdat internationale ondernemingen typisch gebruik maken van een Nederlandse doorstroomvennootschap met het oog op het verkrijgen van financiële, fiscale en/of juridische voordelen. De aanzienlijke geldstromen die daarbij door deze Nederlandse entiteit van en naar het buitenland vloeien bestaan bijvoorbeeld uit dividenden en rentes. Tot slot typeren deze CFIs zich doordat ze nauwelijks tot geen bedrijfsactiviteiten in Nederland uitoefenen. DNB draagt bij aan het maatschappelijk debat door meer inzicht te bieden in de ontwikkelingen op het gebied van doorstroomvennootschappen. Aandachtsgebieden in de komende jaren zijn hierbij in het bijzonder de herkomst en bestemming van de doorstroom alsook ontwikkelingen in de omvang en samenstelling van de populatie.

Meer inzicht op effectendata

Nederland en Nederlanders hebben via hun pensioenen, verzekeringen en eigen participaties grofweg 3000 miljard euro aan vermogen uitstaan in effecten. Verandering in een dergelijke omvang aan vermogen kan grote impact hebben op de financiële bestedingsruimte van het moment en in de toekomst, de waarde van de euro en daarmee de economische stabiliteit. Effectenemissies en -transacties van beleggingsinstellingen, bedrijven, overheden en (in geval van transacties) huishoudens worden zodoende consequent door DNB gevolgd. Data, die in granulaire vorm, nationaal of voor de EU beschikbaar is en verder ontsloten wordt voor analyse of input voor modellen, of verwerkt wordt tot publiekelijk beschikbaar gestelde statistieken. DNB publiceert informatie over effecten, emissies,

transacties, en hun kenmerken op basis van Europese wetgeving en (inter)nationale afspraken en werkt in internationaal en Europees verband consequent aan harmonisering en vernieuwing van deze statistieken.

Meer integraal statistiekbeeld

De verwevenheid van de financiële sector in Nederland neemt toe. Financiële instellingen verbreden hun productaanbod. Zo worden kredieten niet meer alleen door banken aangeboden en bieden verzekeraars steeds vaker hypotheekleningen aan. De statistieken van DNB zijn echter nog vaak sectoraal georiënteerd. Hierdoor ontbreekt er een totaalbeeld van ontwikkelingen in bijvoorbeeld kredietverlening of woninghypotheken. Een meer integrale benadering kan helpen voldoende grip te krijgen op ontwikkelingen in de gehele financiële sector, als ook verschuivingen beter in kaart te brengen. DNB gaat, daar waar mogelijk, meer sector overstijgende statistieken maken. Vaak kan dat door bestaande, sectorale statistieken te combineren. Zo heeft DNB een nieuw woninghypothekendashboard gelanceerd waarin verschillende bestaande statistiekproducten geclusterd worden. De komende jaren zal dit dashboard worden uitgebreid met nieuwe onderdelen, soms op basis van nieuwe data.

Speerpunt 3: Maximale toegang tot bestaande en nieuwe data

We helpen zowel onze interne als externe gebruikers om zoveel mogelijk toegang tot onze data te krijgen op een gebruiksvriendelijk manier.

Onze statistieken zijn toegankelijk

- Werken aan de externe communicatie alsook aan technische functionaliteit en gebruiksvriendelijkheid van de eigen website
-

Onze statistieken zijn toegankelijk

Hoe complexer en vernieuwender de data en statistieken, hoe groter de uitdaging om de aard en de kwaliteit daarvan begrijpelijk toe te lichten zodat gebruikers bewust conclusies kunnen trekken die verantwoord zijn en blijven. DNB werkt aan de verbetering van de externe communicatie, en de technische functionaliteit en gebruiksvriendelijkheid van de eigen website. Zo wordt ervoor gezorgd dat de data beter vindbaar, begrijpelijker, en benaderbaar zijn.

De Nederlandsche Bank N.V.
Postbus 98, 1000 AB Amsterdam
020 524 91 11
dnb.nl

Volg ons op:

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM